

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

I N F O R M A C I J A

O SEKTORU LIZINGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

31.12.2014. GODINE

Sarajevo mart 2015. godine

I. UVOD.....	3
II. POSLOVNE PERFORMANSE LIZING SEKTORA U FEDERACIJI BIH	5
1. STRUKTURA LIZING SEKTORA	5
1.1. Status, broj i poslovna mreža	5
1.2. Struktura vlasništva.....	6
1.3. Kadrovska struktura	6
2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA.....	7
2.1. Bilans stanja	7
2.1.1. Kvalitet aktive	9
2.2. Struktura pasive.....	11
2.3. Profitabilnost	13
3. STRUKTURA PLASMANA, TRŽIŠNO UČEŠĆE, NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE I PRIGOVORI KORISNIKA LIZING USLUGA.....	14
3.1. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga.....	14
3.2. Tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora.....	16
3.3. Ponderisana nominalna i efektivna kamatna stopa.....	17
3.4. Prigovori korisnika lizing usluga – fizička i pravna lica.....	19
III. USKLAĐENOST POSLOVANJA SA STANDARDIMA SPREČAVANJA PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI	20
IV. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	21
V. PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LIZING DRUŠTAVA	22
PRILOZI.....	24
Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima	24
Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava	25
Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava	26
Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski lizing	26
Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja	27
Prilog 6. Konsolidovani bilans uspjeha	28
Prilog 7. Rangiranje bilansne sume.....	29

I. UVOD

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (u daljem tekstu: Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja nadzor lizing društava, sačinila je Informaciju o sektoru lizinga u Federaciji BiH na dan 31.12.2014. godine na osnovu analize konačnih nerevidiranih izvještaja o poslovanju koje su lizing društva dostavila Agenciji (posredni-off site nadzor), podacima kojima raspolaže konstatovanim u kontrolama na licu mjesta (neposredni-on site nadzor), te ostalim informacijama i podacima koje lizing društva dostavljaju Agenciji.

Poslovanje lizing društava u Federaciji BiH je regulisano Zakonom o lizingu koji je stupio na snagu 03.01.2009. godine („Službene novine Federacije BiH broj: 85/08, 39/09 i 65/13). Zakonom su definirani uslovi za osnivanje, poslovanje i prestanak rada lizing društava, prava i obaveze subjekata u poslovima lizinga, upravljanje rizicima, finansijsko izvještavanje, aktivnosti lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma i nadzor nad poslovanjem lizing društava.

Nadzor nad lizing društvima je uspostavljen nakon izdavanja licence za rad lizing društvima od strane Agencije sa ciljem stalnog praćenja poslovanja i finansijskog stanja svakog pojedinačnog lizing društva i sektora lizinga u Federaciji BiH u cjelini, utvrđivanjem usklađenosti poslovanja lizing društava s važećim propisima, te analiziranjem i provjerama finansijskih izvještaja lizing društava.

Poslovanje lizing sektora u Federaciji BiH već duži period odvija se u uslovima djelovanja finansijske i ekonomske krize koja je utjecala i na usporavanje i stagnaciju poslovnih aktivnosti lizing društava u prethodnim periodima poslovanja, kao i u toku 2014. godine.

U prvom kvartalu 2014. godine djelatnost lizinga bilježi blago smanjenje vrijednosti i broja novozaključenih ugovora u odnosu na četvrti kvartal 2013. godine. Relativno slab početak sa smanjenim brojem novozaključenih ugovora je zamijenjen blagim rastom u drugom i trećem kvartalu 2014. godine, dok je četvrti kvartal obilježen ponovnim padom novozaključenih ugovora.

Podaci iz trećeg i četvrtog kvartala ukazuju da negativni efekti elementarnih nepogoda koje su se desile u maju 2014. godine u BiH nisu imali značajnih direktnih posljedica na sektor lizinga. Indirektni efekt se manifestirao kroz smanjenje privrednih aktivnosti na nivou BiH, što je u konačnici utjecalo i na poslovanje leasing društava u FBiH. Upravni odbor Agencije donio je Odluku o privremenim mjerama za tretman obaveza po osnovu lizing ugovora klijenata lizing društava koji su pogođeni elementarnim nepogodama („Službene novine Federacije BiH”, broj: 88/14 od 29.10.2014. godine). Osnovni cilj je bio da se kroz posebne regulatorne zahtjeve, koji su fleksibilniji od postojeći minimalnih propisanih u pogledu formiranja i održavanja rezervi za kreditne gubitke, stimuliraju lizing društva da nude i ugovaraju posebne mjere, kao što su moratorij i reprogramiranje postojećih obaveza po osnovu ugovora o lizingu.

Shodno činjenici da su lizing društva u Federaciji BiH orijentirana uglavnom na pravna lica (91,08% potraživanja po finansijskom lizingu se odnosi na pravna lica, 6,90% fizička lica i

2,02% na poduzetnike i ostale) može se konstatovati da su kretanja u sektoru lizinga odraz makroekonomskih pokazatelja u BiH.

Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji u BiH

Pokazatelji	2012. godina	2013. godina	2014. godina
Realna stopa rasta GDP	-1,10%	2,50%	1,00% (procjena)
Stopa rasta industrijske proizvodnje	-5,20%	6,40%	0,10%
Prosječna godišnja inflacija	1,80%	-0,10%	-0,90%
Stopa nezaposlenosti	28,00%	27,50%	27,50%
Strane direktne investicije	558 miliona KM	478 miliona KM	700 miliona KM (procjena)

*Podaci preuzeti od CBBiH

Bilansna suma lizing društava u Federaciji BiH na dan 31.12.2014. godine iznosila je 498.432 hiljade KM, što je za 79.669 hiljada KM ili 13,78% manje u odnosu na 31.12.2013. godine. Ukoliko se uporede pojedinačne bilansne sume šest lizing društava sa podacima na dan 31.12.2013. godine, dolazi se do zaključka da je kod jednog lizing društva evidentan porast bilansne sume u iznosu od 2.814 hiljada KM, dok je kod pet lizing društava evidentan pad bilansne sume u ukupnom iznosu od 82.483 hiljade KM, od čega se na dva lizing društva odnosi 79,15% ili 65.288 hiljada KM.

U periodu od 01.01. do 31.12.2014. godine djelatnost lizinga u Federaciji BiH kao rezultat poslovanja je ostvarila gubitak u iznosu od 12.996 hiljada KM. Pet lizing društava je iskazalo negativan finansijski rezultat u iznosu od 14.780 hiljada KM, od čega se 55,37% ili 8.184 hiljade KM odnosi na gubitak jednog leasing društva. Jedno lizing društvo je iskazalo pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 1.784 hiljade KM.

Ukupni kapital lizing društava je na dan 31.12.2014. godine iznosio 34.756 hiljada KM. U poređenju sa 31.12.2013. godine, navedena pozicija je manja za 1.206 hiljada KM ili 3,35%. Jedno lizing društvo je iskazalo kapital manji od iznosa propisanog odredbama Zakona o lizingu (250.000 KM) i isto je pod posebnom pažnjom Agencije. Napominjemo da su osnivači tog lizing društva u toku četvrtog kvartala pokrenuli aktivnosti na dokapitalizaciji, te bi iste trebale biti okončane i iskazane u regulatornim izvještajima na dan 31.03.2015. godine.

Neposredni nadzor nad poslovanjem lizing društava provode ovlaštena lica Agencije sveobuhvatnim i ciljanim kontrolama - pregledom poslovanja na licu mjesta. Kontroliranim lizing društvima nakon konačnosti zapisnika izdaju se nalozi za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u cilju unapređenja, zakonitosti, profitabilnosti, solventnosti i sigurnosti u poslovanju.

U periodu od 01.01 do 31.12.2014. godine obavljeno je ukupno pet on site kontrola, od čega su tri kontrole izvršenja naloga proširene ciljanim kontrolama u segmentu postupanja lizing društava u skladu sa Zakonom o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službene novine Federacije BiH” broj 31/14 od 23.04.2014. godine) i Zakonom o zaštiti žiranata („Službene novine Federacije BiH” broj 100/13 od 18.12.2013. godine).

Nepravilnosti utvrđene neposrednim nadzorom lizing društava u toku 2014. godine odnosile su se uglavnom na unapređenje internih akata kojima se definišu rizici u poslovanju, unapređenje internih akata u segmentu računovodstvene funkcije lizing društava, nepoštivanje ugovornih odredbi od strane lizing društava u kontekstu ugovorenog usklađivanja kamatne stope sa varijabilnim indeksom, nedostatke sistema internih kontrola u segmentu kvaliteta postupanja po internim aktima, dostava neadekvatnih podataka u Centralni registar kredita kod Centralne banke BiH, nepoštivanje odredbi Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga i Zakona o obligacionim odnosima FBiH po osnovu visine naknade za opomene koje se obračunavaju korisnicima lizinga u kašnjenju kao i zaključivanje ugovora o lizingu koji su u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti žiranata u FBiH.

Ocjena usklađenosti poslovanja lizing društava sa standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti zasnovana je na ocjenama utvrđenih kontrolama izvršenja datih naloga i analizi izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji.

U podatke iskazane u Informaciji na dan 31.12.2014. godine su uključeni podaci dostavljeni od šest lizing društava koja posjeduju dozvolu za obavljanje poslova lizinga u Federaciji BiH, ukoliko nije drugačije naznačeno.

II POSLOVNE PERFORMANSE LIZING SEKTORA U FEDERACIJI BIH

1. STRUKTURA LIZING SEKTORA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Djelatnost lizinga u Federaciji BiH na dan 31.12.2014. godine obavljalo je 6 lizing društava, dok je u periodu od 2010. do 2011. godine poslove lizinga obavljalo 8 lizing društava. Do smanjenja broja lizing društava je došlo uslijed oduzimanja dozvole za obavljanje lizing poslovanja za dva lizing društva od strane Agencije.

Šest lizing društava registrovanih u Federaciji BiH obavlja poslove lizinga u 20 podružnica, od kojih se 16 filijala nalazi u Federaciji BiH i 4 filijale u Republici Srpskoj.

Dozvolu za obavljanje poslova lizinga posjeduju sljedeća lizing društva:

1. ASA Leasing d.o.o. Sarajevo,
2. NLB Leasing d.o.o. Sarajevo,
3. Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo,
4. S-Leasing d.o.o. Sarajevo,
5. UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo i

6. VB Leasing d.o.o. Sarajevo.

1.2. Struktura vlasništva

U toku četvrtog kvartala 2014. godine nije bilo izmjena u strukturi vlasništva lizing društava u odnosu na prethodni izvještajni period. I dalje se tri lizing društva nalaze u 100% vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, dva lizing društva se nalaze u većinskom vlasništvu (preko 51%) nerezidentnih pravnih lica, dok se jedno lizing društvo nalazi u većinskom vlasništvu rezidentnih pravnih lica. Detaljni podaci o pregledu vlasničke strukture lizing društava dati su u Prilogu 2. Informacije.

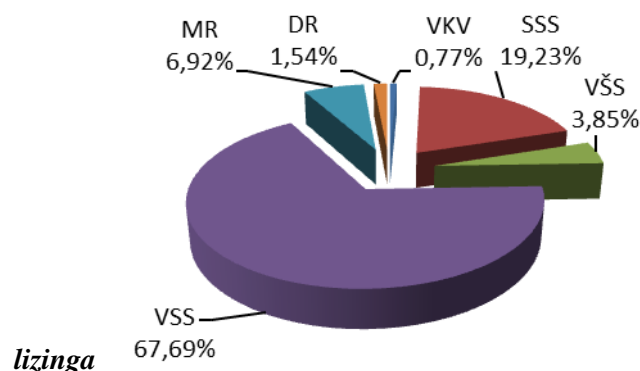
1.3. Kadrovska struktura

Na dan 31.12.2014. godine u sektoru lizinga je zaposleno 130 zaposlenika, što predstavlja smanjenje od 15,58% ili 24 zaposlenika u odnosu na 31.12.2013. godine. Pojedinačno posmatrano, najznačajniju promjenu broja zaposlenika je iskazalo jedno lizing društvo (smanjenje 29 zaposlenika) koje je početkom 2014. godine imalo organizacijske promjene u kontekstu objedinjavanja pojedinih zajedničkih funkcija sa matičnom bankom. Navedena organizacijska promjena je pod posebnom pažnjom Agencije, s obzirom da su u istoj prepoznate nepravilnosti koje se odnose na postupanja u suprotnosti sa važećim zakonskim propisima.

U ukupan broj zaposlenika nije uključeno sedam zaposlenika lizing društva čije je sjedište u Republici Srpskoj, a koji su zaposleni u podružnicama u Federaciji BiH.

Pored navedenog broja zaposlenih, u lizing društvima je na dan 31.12.2014. godine angažovano još 36 zaposlenika putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju, od čega se 63,89% ili 23 zaposlenika odnosi na zaposlenike jednog lizing društva. U poređenju sa 31.12.2013. godine, broj povremeno zaposlenih je povećan za 6 zaposlenika.

Grafikon 1. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u sektoru

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva mjeri se putem omjera aktive i broja zaposlenih (aktiva po zaposlenom). Na dan 31.12.2014. godine na nivou sektora lizinga na svakog zaposlenog se odnosi 3.834 hiljada KM aktive (31.12.2013. godine – 3.754

hiljade KM po zaposlenom). Analitički pokazatelji za pojedinačna lizing društva kreću se u rasponu od 1.533 do 6.068 hiljada KM aktive po zaposlenom.

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1. Bilans stanja

Ukupna bilansna suma lizing društava u Federaciji BiH na dan 31.12.2014. godine je iznosila 498.432 hiljade KM, što je za 79.669 hiljada KM ili 13,78% manje u odnosu na 31.12.2013. godine. Smanjenje aktive je najvećim dijelom rezultat kontinuiranog smanjenja aktive kod jednog lizing društva koje je u prethodnim periodima imalo najveće pojedinačno tržišno učešće u sektoru lizinga u FBiH. Pojedinačno posmatrano, kod jednog lizing društva je iskazan porast bilansne sume u iznosu od 2.814 hiljada KM, dok je kod pet lizing društava evidentiran pad bilansne sume u ukupnom iznosu od 82.483 hiljade KM, od čega se na dva lizing društva odnosi 75,15% ili 65.288 hiljada KM.

Na dva najveća lizing društva (posmatrano po veličini aktive) odnosi se 56,41% od ukupne aktive lizing društava.

U strukturi ukupne aktive lizing društava najznačajnije učešće su imala neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga koja iznose 323.400 hiljada KM ili 64,88% od ukupne aktive sektora lizinga. U poređenju sa 31.12.2013. godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga su manja za 43.782 hiljade KM ili 11,92%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga manja za 70.847 hiljada KM ili 15,88%.

Neto potraživanja po osnovu zajma su na dan 31.12.2014. godine iznosila 56.947 hiljada KM ili 11,43% od iznosa ukupne aktive sektora lizinga. U odnosu na 31.12.2013. godine, neto potraživanja po osnovu zajma su smanjena za 7.010 hiljada KM ili 10,96%, dok su bruto potraživanja manja za 6.107 hiljada KM ili 8,54%. Potraživanja po osnovu zajmova u strukturi ukupne aktive lizing društava se kontinuirano smanjuju jer je Zakonom o lizingu lizing društvima zabranjeno zaključivanje ugovora o zajmu i isti će ostati u bilansima dok ne isteknu ugovoreni rokovi na koje su odobreni.

Od ukupno iskazanog iznosa neto potraživanja po osnovu zajma, 54.886 hiljada KM ili 96,38% se odnosi na potraživanja jednog lizing društva, koje u svom portfelju ima značajne iznose potraživanja po zajmu, od kojih se 42.910 hiljada KM ili 78,18% odnosi na potraživanja od supsidijarnih lica, putem kojih su prije stupanja na snagu Zakona o lizingu finansirani projekti izgradnje nekretnina.

U strukturi potraživanja po osnovu zajma, na zajmove odobrene po osnovu finansiranja nekretnina se odnosi 79,00%.

Iskazano stanje bilansne pozicije novac i novčani ekvivalenti na dan 31.12.2014. godine je iznosilo 25.642 hiljade KM, što je za 16.133 hiljade KM ili 38,62% manje u odnosu na 31.12.2013. godine. Učešće navedene pozicije u ukupnoj aktivi se smanjilo sa 7,23%, koliko je iznosilo na kraju 2013. godine, na 5,14% koliko je iznosilo na dan 31.12.2014. godine. Iskazano stanje pozicije plasmani bankama na dan 31.12.2014. je godine iznosilo 21.904 hiljade KM, što je za 6.443 hiljade KM ili 41,67% više u odnosu na 31.12.2013. godine.

Navedena pozicija se uglavnom odnosi na oročena sredstva lizing društava kod komercijalnih banaka.

Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga na dan 31.12.2014. godine je iznosila 27.257 hiljada KM i za 1.960 hiljada KM ili 7,75% je veća u odnosu na 31.12.2013. godine. Pojedinačno posmatrano, kod dva lizing društva je iskazan porast neto vrijednosti osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga u iznosu od 5.155 hiljada KM, dok je kod 4 lizing društva iskazano smanjenje u iznosu od 3.195 hiljada KM.

U Tabeli 2. Informacije prikazani su podaci neto bilansnih pozicija aktive po izvještajnim periodima.

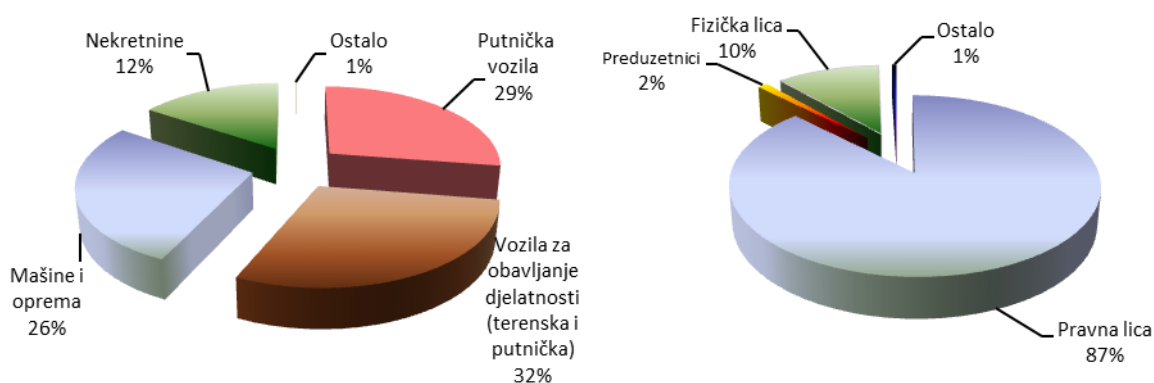
Tabela 2. Struktura neto bilansnih pozicija aktive

(000 KM)

Bilansne pozicije	31.12.2013	% učešće u aktivi	31.12.2014	% učešće u aktivi	31.12.2014 / 31.12.2013
Finansijski lizing – neto	367.940	63,51%	323.400	64,88%	-11,92%
Operativni lizing – neto	25.297	4,38%	27.257	5,47%	7,75%
Zajam – neto	63.957	11,06%	56.947	11,43%	-10,96%
Ostala aktiva	121.665	21,05%	90.828	18,22%	-25,35%
Ukupna aktiva	578.101	100,00%	498.432	100,00%	-13,78%

U strukturi potraživanja prema korisniku lizinga i predmetu lizinga nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodne izvještajne periode.

Grafikon 2. Struktura potraživanja po osnovu finansijskog lizinga prema predmetu i korisniku lizinga na dan 31.12.2014. godine

2.1.1. Kvalitet aktive

Prema podacima iz izvještaja lizing društava, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 31.12.2014. godine iskazane su u iznosu od 8.390 hiljada KM, što predstavlja smanjenje za 14.911 hiljada KM ili 63,99% u odnosu na 31.12.2013. godine. U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu na dan 31.12.2014. godine je iskazano ukupno 9.679 hiljada KM dospjelih neizmirenih potraživanja, dok je na dan 31.12.2013. godine iskazan iznos od 15.171 hiljadu KM, što predstavlja smanjenje od 5.492 hiljade KM ili 36,20%.

Detaljnou analizom pojedinačnih izvještaja lizing društava po osnovu formiranih rezervi za gubitke po ugovorima finansijskog lizinga konstatovano je da je značajno smanjenje rezervi uzrokovano sljedećim pojavama i aktivnostima:

- reprogramom materijalno značajnog iznosa potraživanja po ugovorima finansijskog lizinga od strane jednog lizing društva,
- oporavka kvaliteta potraživanja materijalno značajnog klijenta izloženog kod jednog lizing društva i
- značajnog iznosa novih otpisanih potraživanja u vanbilansnu evidenciju od strane jednog lizing društva.

Prethodno navedeni reprogram i oporavak materijalno značajnog klijenta je pored smanjenja rezervi za gubitke iskazanih u bilansu stanja uzrokovao i povećanje prihoda nastalih po osnovu otpuštanja značajnog iznosa rezervi formiranih u prethodnim periodima poslovanja, a što je uzrokovalo pozitivan efekt na bilans uspjeha sektora i više iskazanih prihoda u odnosu na rashode na poziciji troškova rezervi po finansijskom lizingu.

U Tabeli 3. Informacije je iskazan uporedni pregled formiranih rezervi po kategorijama kašnjenja.

Tabela 3. Uporedni prikaz formiranih rezervi za finansijski lizing po kategorijama kašnjenja (000 KM)

Dani kašnjenja	Ukupne rezerve 31.12.2013	Ukupne rezerve 31.12.2014	% promjene
0-60	701	1.468	109,27%
60-90	385	181	-52,99%
90-180	9.425	1.179	-87,49%
preko 180	12.444	4.958	-60,16%
preko 360	346	604	74,57%
UKUPNO	23.301	8.390	-63,99%

Pojedinačno posmatrano, na dva najveća lizing društva (posmatrano po veličini aktive) se odnosi 84,68% od ukupno formiranih rezervi za gubitke. Kod jednog lizing društva je evidentirano povećanje formiranih rezervi za gubitke u odnosu na 31.12.2013. godine u

ukupnom iznosu od 1.164 hiljade KM, dok je kod pet lizing društva evidentirano smanjenje formiranih rezervi za gubitke u odnosu na 31.12.2013. godine u ukupnom iznosu od 16.075 hiljada KM.

Rezerve za zajmove na dan 31.12.2014. godine su iznosile 8.429 hiljada KM i povećane su za 903 hiljade KM ili 12,00% u odnosu na 31.12.2013. godine, kada su rezerve za zajmove iznosile 7.526 hiljada KM.

Od ukupnog iznosa formiranih rezervi za zajmove na dan 31.12.2014. godine, 8.119 hiljada KM ili 96,32% se odnosi na rezerve formirane od strane jednog lizing društva koje u svom portfelju ima najznačajniji iznos potraživanja po ugovorima zajma od supsidijarnih lica i potraživanja korisnika lizing usluge kod kojeg je izražena značajna koncentracija izloženosti društva.

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po finansijskom lizingu i zajmu na dan 31.12.2014. godine je iznosio 123.180 hiljada KM i veći je za 34.769 hiljada KM ili 39,33% u odnosu na 31.12.2013. godine. Iskazano povećanje otpisanih potraživanja je uzrokovano korekcijom izvještaja jednog lizing društva po nalogu Agencije i isto ne predstavlja stvarno povećanje otpisanih potraživanja (izvještajna korekcija). Od ukupno iskazanog iznosa otpisanih potraživanja, 69.273 hiljade KM ili 56,24% se odnosi na otpise formirane od strane jednog lizing društva.

Uvidom u strukturu otpisanih potraživanja konstatovano je da je u toku 2014. godine vanbilansno evidentirano novih potraživanja u iznosu od 14.104 hiljade KM, od čega se 8.274 hiljade KM ili 58,66% odnosi na otpise formirane od strane jednog lizing društva.

Naplaćena vanbilansna potraživanja na dan 31.12.2014. godine iznosila su 2.966 hiljada KM, od čega se 2.128 hiljada KM ili 71,75% odnosi na naplaćena vanbilansna potraživanja od strane jednog društva. Ukupan iznos naplaćenih potraživanja u toku 2014. godine je za 875 hiljada KM ili 41,85% veći u odnosu na 31.12.2013. godine.

Tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga na dan 31.12.2014. godine, uslijed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga ili istekom ugovora kod kojih nije ugovoren otkup predmeta lizinga, iznosila je 25.472 hiljade KM i manja je za 8.059 hiljada KM ili 24,03% u odnosu na 31.12.2013. godine. Iskazana vrijednost se odnosi na 126 izuzetih jedinica, što je za 42 izuzeta predmeta ili 25,00% manje u odnosu na 31.12.2013. godine. U Tabeli 4. Informacije je iskazana uporedna struktura izuzetih predmeta lizinga na dan 31.12.2013. i 31.12.2014. godine.

Tabela 4. Broj i vrijednost izuzetih predmeta lizinga

(000 KM)

Red. Broj	VRSTA PREDMETA LIZINGA	31.12.2013		31.12.2014	
		Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost	Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost
1.	Putnička vozila	98	1.713	41	609
2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	31	429	24	927
3.	Mašine i oprema	18	6.613	34	840
4.	Nekretnine	21	24.776	27	23.096
5.	Šinska vozila, plovni i zrakoplovni objekti	0	0	0	0
6.	Aparati za domaćinstvo	0	0	0	0
7.	Ostalo	0	0	0	0
Ukupno		168	33.531	126	25.472

Pojedinačno posmatrano, 23.487 hiljada KM ili 92,20% od ukupne vrijednosti izuzetih predmeta lizinga koji su u posjedu lizing društava se odnosi na predmete lizinga izuzete od strane dva lizing društva.

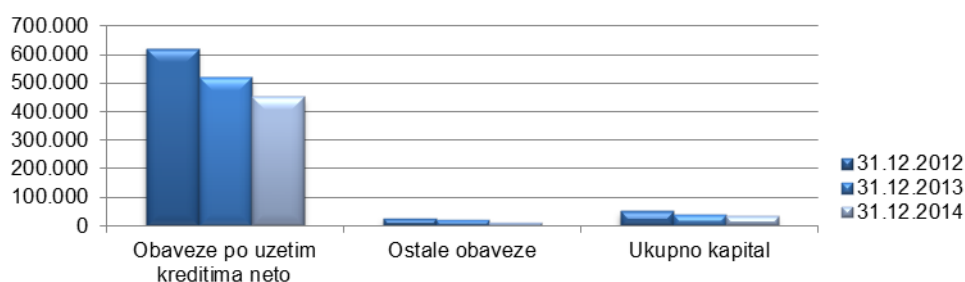
Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta lizinga na dan 31.12.2014. godine, 23.096 hiljada KM ili 90,67% se odnosi na nekretnine (poslovni objekti) po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga. Ukupan iznos navedene pozicije se odnosi na dva lizing društva. Trenutna tržišna situacija i neadekvatni kriteriji odobravanja finansiranja uzrokuju otežanu prodaju ili novo finansiranje preuzetih nekretnina putem finansijskog ili operativnog lizinga, naročito ukoliko se uzme u obzir i činjenica da su preuzete nekretnine uglavnom poslovno-proizvodni objekti.

U izvještajima lizing društava po osnovu odobrenih moratorija i reprograma potraživanja u područjima ugroženim elementarnim nepogodama dostavljenim na dan 31.12.2014. godine iskazano je 6 ugovora sa ukupnim iznosom potraživanja 399 hiljada po kojima su lizing društva odobrila moratorij potraživanja i 10 ugovora sa ukupnim iznosom potraživanja u iznosu 493 hiljade KM po kojima su lizing društva odobrila reprogram potraživanja.

2.2. Struktura pasive

Obaveze po uzetim kreditima na 31.12.2014. godine i dalje predstavljaju dominantnu poziciju u strukturi ukupne pasive lizing društava (90,62% od ukupnog iznosa bilansne sume). U Grafikonu 3. Informacije iskazana je uporedna struktura pasive sektora na 31.12.2012., 31.12.2013. i 31.12.2014. godine.

Grafikon 3. Struktura pasive – uporedni podaci (000 KM)

Uslijed smanjenih poslovnih aktivnosti lizing društava ukupne obaveze po kreditima na dan 31.12.2014. godine smanjene su za 68.959 hiljada KM ili 13,25% u odnosu na 31.12.2013. godine kada je navedena pozicija iznosila 520.625 hiljada KM. Od ukupnog iznosa obaveza po uzetim kreditima, 416.441 hiljadu KM ili 83,55% se odnosi na dugoročne obaveze (obaveze po kratkoročnim kreditima na dan 31.12.2014. godine iznose 35.576 hiljada KM).

Lizing sektor u BiH u periodu do finansijske krize (kraj 2008. godine) imao je značajne izvore finansiranja iz inostranstva. U uvjetima djelovanja dužničke krize u Evropi (2011. godina) došlo je do otežanog pristupa tržištu novca, kao i novih poslovnih strategija matičnih grupacija, koje pored reorganizacije i restrukturiranja grupacija, uključuju i mjere restriktivnijeg finansiranja supsidijara što se odrazilo i na lizing društva koja posluju u FBiH. U strukturi izvora finansiranja, na zaduženja komercijalnih stranih i domaćih banaka koje uglavnom pripadaju grupacijama kojima lizing društva pripadaju se odnosi 62,63% od ukupnih kreditnih zaduženja, dok se 17,55% odnosi na direktna zaduženja od osnivača i 19,82% se odnosi na zaduženja od evropskih banaka (EIB, EBRD, CEDB i DEG). Sredstva od ovih banaka su po prirodi namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih i malih preduzeća, a osigurana su bankarskim garancijama izdatim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija.

Ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa koju lizing društva plaćaju na izvore sredstava u periodu od 01.01. do 31.12.2014. godine je iznosila 2,97% na godišnjem nivou (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u posmatranom periodu) i ista je u blagom porastu u odnosu na prethodnu poslovnu godinu kada je iznosila 2,88%. Kamatne stope na izvore sredstava lizing društava uglavnom su vezane za varijabilni indeks EURIBOR, čija prosječna vrijednost u toku 2014. godine nije značajno odstupala od prosječne vrijednosti u 2013. godini.

Ukupni kapital lizing društava je na dan 31.12.2014. godine iznosio 34.756 hiljada KM. U poređenju sa 31.12.2013. godine, navedena pozicija je manja za 1.206 hiljada KM ili 3,35%. Smanjenje je nastalo uslijed činjenice da je sektor na dan 31.12.2014. godine iskazao gubitak u poslovanju koji je uzrokovan pogoršanjem kvaliteta portfelja, te nedovoljnim volumenom novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga.

Osnivači lizing društva, koje je iskazalo ukupni kapital manji od minimalnog iznosa propisanog odredbama Zakona o lizingu, su u toku četvrtog kvartala pokrenuli aktivnosti na dokapitalizaciji, te bi iste trebale biti okončane i iskazane u regulatornim izvještajima na dan 31.03.2015. godine.

Agencija kontinuirano provodi nadzor i poduzima aktivnosti na kapitalnom jačanju lizing društva kod kojeg je kapital manji od minimalnog iznosa definiranog Zakonom o lizingu.

2.3. Profitabilnost

Na nivou sektora lizinga u periodu od 01.01. do 31.12.2014. godine ostvaren je gubitak u iznosu od 12.996 hiljada KM, od čega se 8.184 hiljade ili 62,97% odnosi na jedno lizing društvo.

Pojedinačno posmatrano, pet lizing društva je iskazalo negativan finansijski rezultat u iznosu od 14.780 hiljada KM, dok je jedno lizing društvo iskazalo pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 1.784 hiljade KM. Iskazani gubitak je manji za 27.721 hiljadu KM ili 68,18% u odnosu na isti period prethodne godine.

Analizom pojedinačnih poslovnih rezultata lizing društava konstatovano je da je iskazani gubitak uzrokovan korekcijom vrijednosti izuzetog predmeta lizinga kod jednog lizing društva po nalogu Agencije (cjelokupan iznos iskazane vrijednosti zalihe u iznosu cca 5,5 miliona KM isknjižen iz bilansne evidencije na teret rashoda tekućeg poslovnog perioda iz razloga jer društvo nije bilo u faktičnom posjedu iste te nisu stvoreni preduslovi za knjigovodstvenu evidenciju na poziciju zaliha), kao i ispravkama procijenjenih vrijednosti izuzetih predmeta lizinga i novim otpisom potraživanja.

Prihodi od kamata u periodu od 01.01. do 31.12.2014. godine iznosili su 30.046 hiljada KM. Navedena pozicija je za 7.755 hiljada KM ili 20,52% manja u odnosu na isti period prethodne godine. Ukoliko se posmatraju pojedinačne pozicije prihoda od kamata, pozicija prihoda po osnovu kamata iz finansijskog lizinga je iznosila 22.308 hiljada KM i za 6.433 hiljade KM ili 22,38% je manja u odnosu na isti period prethodne poslovne godine. Razlog smanjenja prihoda se može obrazložiti smanjenjem kamatonosne aktive lizing društava (pad aktivnog portfelja) i smanjenim novim poslovnim aktivnostima. Pozicija ostalih prihoda po kamati je smanjena u odnosu na isti period prethodne godine za 1.174 hiljade KM ili 16,42%. U navedenoj poziciji dominira kamatni prihod po osnovu odobrenih zajmova, čiji je volumen značajno manji u odnosu na isti period prethodne godine, što je uzrokovalo i smanjenje ukupnog kamatnog prihoda.

Rashodi po osnovu kamata su iznosili 14.477 hiljada KM, što je za 2.010 hiljada KM ili 12,19% manje u odnosu na isti period prethodne poslovne godine. Razlog smanjenja kamatnog rashoda je značajno niži iznos kreditnih zaduženja uslijed smanjene kreditne aktivnosti lizing društava.

Ukupan neto prihod od kamata iskazan za period od 01.01. do 31.12.2014. godine je iznosio 15.569 hiljada KM, što predstavlja smanjenje od 5.745 hiljada KM ili 26,95% u odnosu na isti period prethodne poslovne godine. Prethodno navedeno ukazuje na činjenicu da smanjenje

kamatnog prihoda nije linearno praćeno i smanjenjem kamatnog rashoda, uslijed činjenice da je značajan iznos plasmana odobrenih u prethodnim periodima nenaplativ (otpisana potraživanja), uz prolongaciju plaćanja kreditnih obaveza po kreditnim linijama iz kojih su odobrena sporna finansiranja.

Kategorija operativnih prihoda je u poređenju sa istim periodom prethodne godine manja za 7.764 hiljade KM ili 28,76% iz razloga jer su pojedina lizing društva u okviru navedene pozicije u toku 2013. godine knjigovodstveno evidentirala procijenjenu vrijednost izuzetih predmeta lizinga (paralelno sa otpisom potraživanja u vanbilansnu evidenciju).

Na izvještajnoj poziciji troškova rezervi za gubitke na dan 31.12.2014. godine je iskazan neto prihod u iznosu od 327 hiljada KM, što predstavlja smanjenje za 28.907 hiljada KM ili 101,14% u odnosu na isti period prethodne godine kada su troškovi rezervi iznosili 28.580 hiljada KM. Navedeno smanjenje troškova rezervi (na poziciji troškova rezervi iskazan neto prihod) je uzrokovano oslobađanjem rezervi po finansijskom lizingu uslijed reprogramiranja ugovora sa ciljem oporavka strateški važnog korisnika lizing usluge, stvarnog oporavka materijalno značajnog klijenta i ulaska u posjed predmeta lizinga.

Za potrebe analize tržišta lizinga izračunati su pokazatelji poslovanja koji su prikazani u Tabeli 5. Informacije.

Tabela 5. Osnovni pokazatelji poslovanja

POKAZATELJI POSLOVANJA	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Prinos na prosječnu aktivu (ROA)	-1,54%	-2,85%	-5,63%	-2,55%
Prinos na prosječni kapital (ROE)	-21%	-31,45%	-53,04%	-23,17%
Prosječna aktivna kamatna stopa (finansijski lizing)	7,18%	7,19%	7,15%	6,39%
Prosječna pasivna kamatna stopa	3,76%	3,67%	2,88%	2,97%
Ukupne obaveze prema kapitalu	13,37	13,29	13,32	13,34

3. STRUKTURA PLASMANA, TRŽIŠNO UČEŠĆE, NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE

3.1. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Djelatnost lizinga bilježila je i u 2014. godini nastavak trenda smanjenja poslovnih aktivnosti i usporavanje rasta volumena poslovanja. Djelatnost lizinga već četvrtu godinu zaredom bilježi smanjenje vrijednosti novozaključenih ugovora i smanjenje ukupnog iznosa finansiranja. Oporavak tržišta lizinga zavisi od ekonomske situacije u zemlji. U toku 2014. godine bilježi se povećanje finansiranja putem operativnog lizinga za 76,34% u odnosu na 2013. godinu.

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga u periodu od 01.01. do 31.12.2014. godine je iznosila 151.401 hiljadu KM i za 30.156 hiljada KM ili 16,61% je manje u odnosu na isti period prethodne godine. Broj novozaključenih ugovora iznosi 3.755 ugovora, što je za 486 ugovora ili 11,46% manje u odnosu na isti period prethodne godine.

Prosječna vrijednost ugovora zaključenih u toku 2014. godine je iznosila 40 hiljada KM i nešto je manja u odnosu na prosječnu vrijednost ugovora u istom periodu prošle godine, kada je iznosila 43 hiljade KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora, 134.007 hiljada KM ili 88,15% se odnosi na ugovore finansijskog lizinga, sa prosječnom (ponderisanom) nominalnom kamatnom stopom od 6,50% i ponderisanom efektivnom kamatnom stopom od 9,04%.

U Tabeli 6. Informacije su prikazani uporedni pokazatelji novih finansiranja po predmetu lizinga i vrsti ugovora.

Tabela 6. Struktura iznosa finansiranja prema predmetu lizinga

(000 KM)

	2013. godina			2014. godina		
	Finansijski lizing	Operativni lizing	UKUPNO	Finansijski lizing	Operativni lizing	UKUPNO
Vozila	125.755	9.816	104.980	103.870	16.394	120.264
Oprema	42.854	51	37.127	28.064	1.000	29.064
Nekretnine	2.851	0	2.476	2.032	0	2.032
Ostalo	458	0	355	41	0	41
UKUPNO	171.918	9.864	144.938	134.007	17.394	151.401

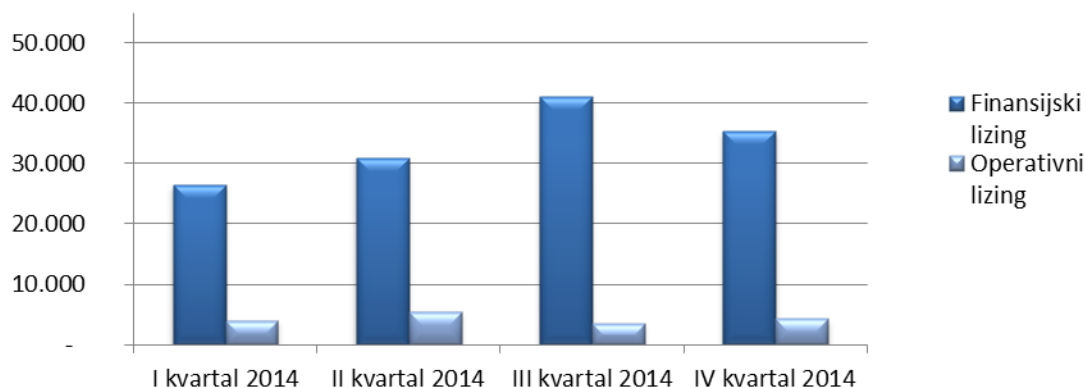
U ukupan iznos novih finansiranja ostvaren u toku 2014. godine uključen je i iznos finansiranja koje je ostvarilo lizing društvo sa sjedištem u Republici Srpskoj putem poslovnica na području Federacije BiH (navedeno društvo veći dio poslovnih aktivnosti ostvaruje u Federaciji BiH).

Napominjemo da je jedno lizing društvo po osnovu odluke vlasnika obustavilo nova finansiranja sa ciljem stabilizacije poslovanja i sanacije postojećih problematičnih plasmana kao i da je i jedno lizing društvo uslijed organizacijskih promjena iskazalo značajno smanjenje volumena novozaključenih ugovora u odnosu na 2013. godinu (29.388 hiljada KM ili 62,57%).

U strukturi novih plasmana prema vrsti korisnika lizinga dominiraju plasmani prema pravnim licima (91,08% od ukupnog iznosa finansiranja u toku 2014. godine). Kao jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane iz razloga obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

U Grafikonu 4. Informacije iskazan je uporedni pregled vrijednosti novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga po kvartalima u 2014. godini.

Grafikon 4. Uporedni pregled vrijednosti novozaključenih ugovora u 2014. godini
(u 000KM)

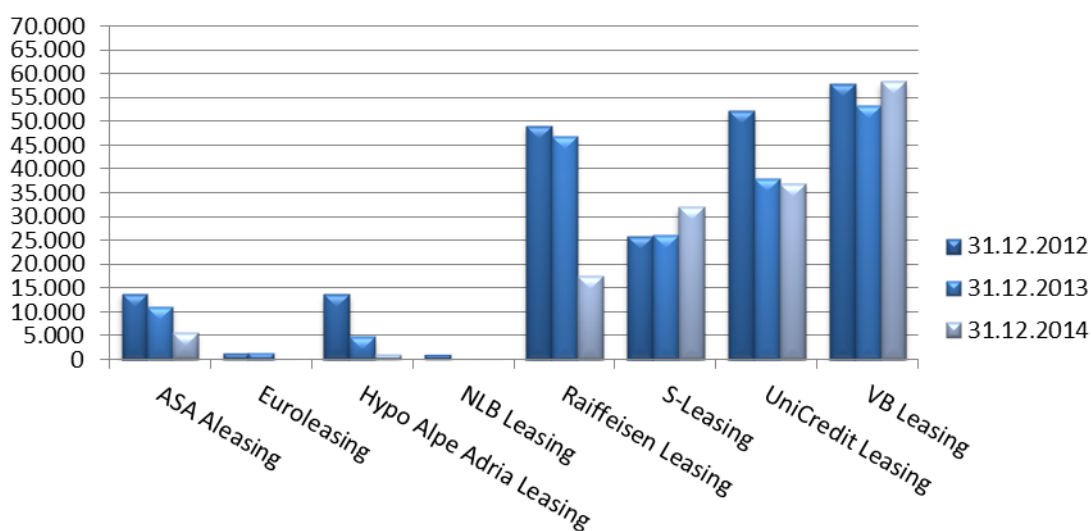

Volumen finansiranja putem ugovora operativnog lizinga u 2014. godini je veći za 7.527 hiljada KM ili 76,34% u odnosu na isti period prethodne poslovne godine.

3.2. Tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora

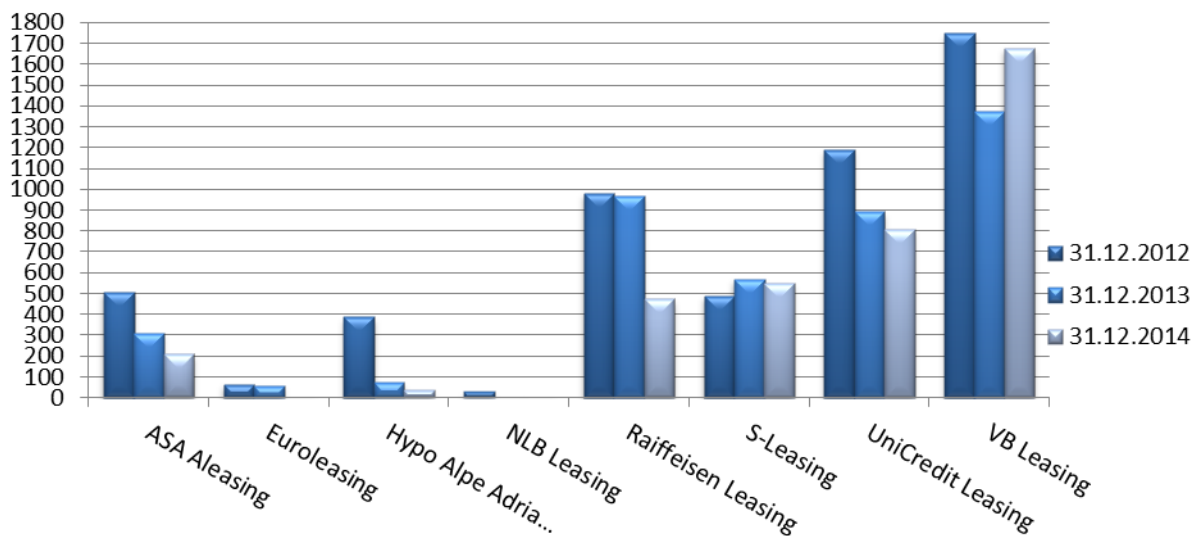
Uporedni prikaz pojedinačnog tržišnog učešća lizing društava prema ukupnom volumenu i broju novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga je iskazano u Grafikonima 5. i 6. Informacije

Grafikon 5. Tržišno učešće prema volumenu (u 000 KM)

Grafikon 6. Tržišno učešće prema broju ugovora

Na osnovu naprijed navedenog grafičkog prikaza je vidljivo da je kod dva lizing društva u toku 2014. godine došlo do povećanja volumena novih finansiranja u odnosu na 2013. godinu, dok su četiri društva imala smanjenje volumena finansiranja u rasponu od 3,01% do 79,29%.

3.3. Ponderisana nominalna i efektivna kamatna stopa

Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu ugovora o lizingu izraženu na godišnjem nivou i iskazuje se u skladu sa Odlukom o jedinstvenom načinu i metodi izračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovore o finansijskom lizingu.

Ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore finansijskog lizinga zaključene u toku 2014. godine je iznosila 6,21% za kratkoročne i 6,51% za dugoročne ugovore, dok je efektivna kamatna stopa za kratkoročne ugovore iznosila 10,27%, a za dugoročne 9,01% na godišnjem nivou. Ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa za navedeni period je iznosila 6,50%, a efektivna 9,04% na godišnjem nivou. U poređenju sa istim periodom prethodne poslovne godine kada je iskazana ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa od 6,82% i efektivna od 9,27% na godišnjem nivou, evidentno je blago smanjenje kamatnih stopa po ugovorima finansijskog lizinga.

U Tabeli 7. Informacije iskazani su podaci o iznosu finansiranja, nominalnoj i efektivnoj kamatnoj stopi za ugovore finansijskog lizinga zaključene u toku 2014. godine.

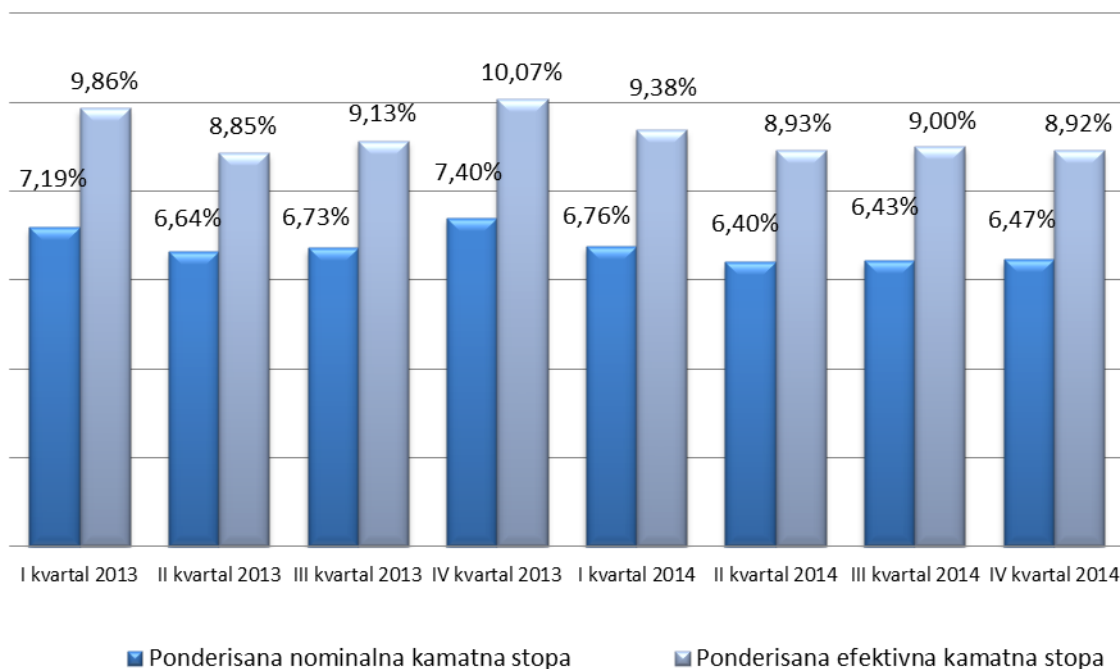
Tabela 7. Prosječna nominalna i efektivna kamatna stopa za ugovore finansijskog lizinga zaključene u 2014. godine

Redni broj	OPIS	Broj ugovora	Iznos finansiranja u (000) KM	Ponderisana nominalna kamatna stopa	Ponderisana efektivna kamatna stopa
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	102	3.096	6,21%	10,27%
a.	putnička vozila	54	1.197	6,40%	11,55%
b.	vozila za obavlja. djelatnosti (terenska i putnička)	39	1.513	5,97%	9,17%
c.	mašine i oprema	8	385	6,59%	10,65%
d..	ostalo	1	1	7,00%	9,62%
1.1.	Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	102	3.096	6,21%	10,27%
a.	pravna lica	92	2.999	6,14%	9,99%
b.	poduzetnici	2	21	9,12%	22,12%
c.	fizička lica	8	76	8,18%	18,34%
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	3.201	130.911	6,51%	9,01%
a.	putnička vozila	1.802	48.973	6,59%	9,49%
b.	vozila za obavlja. djelatnosti (terenska i putnička)	939	52.187	6,29%	8,61%
c.	mašine i oprema	455	27.679	6,78%	9,11
d.	nekretnine	2	2.032	6,23%	6,45
e.	ostalo	3	40	8,11%	11,91%
2.1.	Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	3.201	130.911	6,51%	9,01%
a.	pravna lica	2.611	117.529	6,55%	8,92%
b.	poduzetnici	108	3.007	7,09%	11,25%
c.	fizička lica	482	10.375	5,88%	9,38%
	UKUPNO	3.303	134.007	6,50%	9,04%

Trend smanjenja nominalnih i efektivnih kamatnih stopa u toku 2014. godine u odnosu na 2013. godinu je evidentan i u slučaju posmatranja ponderisanih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa na kvartalnom nivou, a što je uzrokovano niskom vrijednošću varijabilnog indeksa (EURIBOR) za koji su vezane ulazne i izlazne kamate, kao i odnosom ponude i potražnje za lizing proizvode.

U Grafikonu 7. Informacije iskazane su ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope po kvartalima.

Grafikon 7. Pregled prosječnih ponderisanih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa za ugovore o finansijskom lizingu po kvartalima u toku 2013. i 2014. godine

Prethodno iskazane nominalne kamatne stope predstavljaju ugovorenu nominalnu kamatnu stopu između lizing društva i korisnika lizinga u trenutku potpisa lizing ugovora, dok prethodno iskazane efektivne kamatne stope predstavljaju diskontne stope kojom se na godišnjem nivou izjednačava sadašnja vrijednost svih budućih i postojećih obaveza dogovorenih između lizing društva i korisnika lizinga, i u iste su uključeni svi novčani tokovi predviđeni lizing ugovorom koji se odnose na uplate korisnika lizinga isključivo prema lizing društvu.

Značajna razlika između nominalne i efektivne kamatne stope je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i koji se plaća unaprijed od strane korisnika lizinga, kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, kao i dodatni troškovi lizing aranžmana koji su često sastavni dio mjesečne najamnine lizing ugovora.

3.4. Prigovori korisnika lizing usluga – fizička i pravna lica

U periodu od 01.01. do 31.12.2014. godine dostavljeno je u Agenciju ukupno 14 prigovora od strane korisnika lizing usluga od čega se 8 prigovora odnosi na pravna lica, a 6 prigovora na fizičkih lica. Od navedenog broja prigovora 7 prigovora je sa statusom negativno riješenih, (ugovorne strane su u procesu posredovanja od strane Agencije upućene na sudsko odlučivanje), 4 prigovora su pozitivno riješena (u posredovanju Agencije ugovorne strane su riješile prigovor) i 3 prigovora su u procesu rješavanja.

III. USKLAĐENOST POSLOVANJA SA STANDARDIMA SPREČAVANJA PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

U kontroli usklađenosti poslovanja lizing društava sa standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti utvrđeno je 36 neusklađenosti i nepravilnosti (6 nepravilnosti i neusklađenosti po lizing društvu).

Na osnovu pojedinačnih usklađenosti lizing društava, a iz kojih se izvodi ocjena usklađenosti lizing sektora sa standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti može se zaključiti da je kvantitet rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti umjeren, kvalitet upravljanja ovim rizikom nastavio, ranije zabilježeni, trend rasta i približio se zadovoljavajućem te da ne postoje razlozi za supervizorsku zabrinutost.

Ukoliko posmatramo usklađenost lizing sektora sa odredbama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službene glasnik BiH”, broj: 47/14), Zakona o lizingu, Odluke o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (“Službene novine Federacije BiH”), te ostale zakone i provedbene propise koji propisuju obaveze lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, može se zaključiti da je lizing sektor Federacije Bosne i Hercegovine, što je u skladu sa zabilježenim trendom rasta kvaliteta upravljanja rizicima koji mogu biti posljedica pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, usklađen sa normama koje su propisane ovim zakonima i provedbenim propisima.

Prihvatljivost klijenta

Lizing društva su definirala politiku o prihvatljivosti klijenata, ali još uvijek nisu ustrojila odgovarajuće registre profila klijenata. Problem predstavlja ažuriranje podataka u registrima koji su ustrojeni. Svakako je veoma značajno da su isti definirani i da se počinje primjenjivati pristup klijentima koji se temelji na analizi rizika, odnosno da se donosi odluka o tome koji klijenti nisu prihvatljivi za lizing društvo.

Identifikacija i praćenje aktivnosti klijenta

Lizing društva su donijela politike o identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenta. Usvojila su standard «upoznaj svog klijenta» kao osnovni element ove politike. Politiku o identifikaciji klijenta lizing društva primjenjuju kod uspostave poslovnih odnosa sa klijentima. Međutim, još uvijek je prisutan problem ažuriranja dokumentacije kojom se verificira izvršena identifikacija kod već uspostavljenih poslovnih odnosa. Pored problema ažuriranja ove dokumentacije prisutan je i problem identifikacije i verifikacije izvora sredstava koja klijentima služe za izvršenje transakcija kojima se vrši plaćanje anuiteta po datim finansiranjima. Nije utvrđen ni jedan slučaj u kojem dati nalog iz ove politike nije izvršen, što potvrđuje da konstatacija o trendu rasta u kvalitetu upravljanja rizikom stoji i za ovu politiku.

Upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti

Elementi navedene politike su definirani u programima lizing društava. Definirane su linije izvještavanja, kako eksterne, tako i interne, a što pokazuju da je prisutan trend rasta u kvalitetu upravljanja rizikom kada je u pitanju ova politika.

Izvještavanje

Lizing društva su u 2014. godini izvijestila 112 transakcija u vrijednosti od 2.237.038 KM, što je 231,30% u odnosu na prethodnu godinu.

Na osnovu navedenog može se zaključiti da su lizing društva dobro definirala pokazatelje sumnjivih transakcija te da su ih dobro primijenila i prepoznala sumnjive transakcije. Međutim, nužno je redefinirati pokazatelje i liste sumnjivih klijenata.

IV. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Prema pokazateljima poslovanja lizing društava u Federaciji BiH sa 31.12.2014. godine može se zaključiti da je poslovanje lizing društava u periodu od 01.01. do 31.12.2014. godine u Federaciji BiH i dalje sa silaznim trendom u odnosu na isti period prethodne poslovne godine.

Kod pojedinih lizing društava su još uvijek prisutne poteškoće poslovanja koje proizilaze iz naplate postojećih potraživanja koja su nastala u prethodnim periodima.

Utjecaj krize na realni sektor je evidentan, a posljedice će se i u narednom periodu neminovno odražavati i na ekonomsko okruženje u kome posluju lizing društva.

U okviru svojih nadležnosti vezanih za nadzor lizing društava Agencija se rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja kod lizing društava, kao i adekvatne zaštite korisnika finansijskih usluga finansiranih putem lizinga s ciljem ostvarivanja finansijske stabilnosti pojedinog lizing društva i djelatnosti lizinga na nivou Federacije BiH.

Agencija će se u narednom periodu fokusirati na sljedeće aspekte:

- nastaviti kontinuiran nadzor lizing društava posrednim i neposrednim kontrolama,
- insistirati na kapitalnom jačanju lizing društava i internom definiranju parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- dopunjavanje zakonske i podzakonske regulative za lizing sektor koja se odnosi na djelovanje i poslovanje lizing društava,
- zaštita korisnika lizing usluga sa ciljem ostvarivanja finansijske stabilnosti lizing sektora u cjelini,
- praćenje aktivnosti lizing društava na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i unapređivati saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,

- unapređenje strukture i kvaliteta podataka u Centralnom registru kredita kod Centralne banke BiH,
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova i
- unapređivati saradnju sa Udruženjem lizing društava u BiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative lizing društava kao i prijedloga izmjena zakonskih propisa.

U narednom periodu lizing društva trebaju dodatno da se fokusiraju na kontrolu dospjelih a nenaplaćenih potraživanja, odnosno najveću pažnju treba posvetiti nekvalitetnim plasmanima i poduzimanju aktivnosti na unapređenju sistema naplate dospjelih nenaplaćenih potraživanja, kao i na unapređenju prodajnih kapaciteta i kanala prodaje.

Aktivnosti lizing društava trebaju biti usmjerene na:

- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- unapređenju politika i procedura u upravljanju rizicima kojima su izložena lizing društva u svom poslovanju,
- unapređenje palete proizvoda koji se nude tržištu i pronalaženje novih kanala prodaje,
- jačanje sistema internih kontrola i funkciju interne revizije kao neovisne u izvršavanju svojih zadataka,
- unapređenje informatičke podrške u cilju adekvatnijih računovodstvenih evidencija i kvalitetnijeg izvještavanja,
- unapređenju načina informisanja i fer odnosa prema korisnicima lizinga prije kao i u toku trajanja ugovornog odnosa,
- primjene praksi odgovornog finansiranja,
- detaljnije informisanje klijenata o proizvodima koje lizing društva nude u cilju boljeg razumijevanja i ozbiljnijeg pristupa finansiranju putem lizinga,
- redovno, ažurno i tačno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita kod Centralne banke i
- usklađivanje poslovanja sa Zakonom o zaštiti žiranata u Federaciji BiH i Zakonom o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

V. PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LIZING DRUŠTAVA

Na osnovu Zakona o lizingu, izdavanje dozvola za osnivanje kao i poslovanje lizing društava detaljno je uređeno podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od strane Upravnog odbora Agencije (objavljenim u "Službenim novinama FBiH" broj: 46/09, 46/11, 48/12, 110/12, 23/14 i 46/14), kao i uputstvima usvojenim od strane direktora Agencije.

Odluke Agencije kojima je definirano osnivanje-izdavanje dozvola za rad i poslovanje lizing društava su:

1. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga,
2. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društvu,
3. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti,
4. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu,
5. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja lizing naknade po ugovoru o operativnom lizingu,
6. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja,
7. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društva,
8. Odluka o nadzoru lizing društava,
9. Odluka o naknadama koje lizing društva plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH,
10. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenata,
11. Odluka o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranata za oslobađanje od obaveze jemstva,
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje finansiranja putem lizing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti,
13. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uslova poslovanja davaoca finansijskih usluga,
14. Uputstvo za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu,
15. Odluka o privremenim mjerama za tretman obaveza po osnovu lizing ugovora klijenata lizing društava koji su pogođeni elementarnim nepogodama,
16. Uputstvo za izradu izvještaja lizing društava i
17. Pravila postupanja ombudsmena za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine.

Broj: U.O.-69-6/15
Sarajevo: 31.03.2015. godine

PRILOZI

Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima na dan 31.12.2014. godine

Redni broj	Naziv lizing društva	Adresa i sjedište	Direktor	Telefon	Datum izdavanja FBA licence	Broj zaposlenika	Web adresa
1.	ASA ALEASING d.o.o. Sarajevo	Bulevar Meše Selimovića 16, Sarajevo	Samir Mustafić	+ 387 33 771 222	22.03.2010.	17	www.asa-aleasing.ba
2.	NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	Trg Solidarnosti 2a, Sarajevo	Denis Silajdžić	+ 387 33 789 345	19.03.2010.	8	www.nlbleasing.ba
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	Danijela Ozme 3, Sarajevo	Munir Čengić	+ 387 33 254 354	19.01.2010.	25	www.rlbh.ba
4.	S-LEASING d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 7 Sarajevo	Elma Hošo	+ 387 33 565 850	11.02.2010.	14	www.s-leasing.ba
5.	UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	Džemala Bijedića 2, Sarajevo	Izmira Aličić-Tuka	+ 387 33 721 750	16.03.2010.	31	www.unicreditleasing.ba
6.	VB LEASING d.o.o. Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1, Sarajevo	Slobodan Vujić	+ 387 33 276 280	12.01.2010.	35	www.vbleasing.ba
					UKUPNO	130	

Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava na dan 31.12.2014. godine

LIZING DRUŠTVO	IME-NAZIV VLASNIKA	% učešća
ASA ALEASING d.o.o. Sarajevo	ASA FINANCE d.d. Sarajevo	17,19%
	ASA AUTO d.o.o. Sarajevo	33,81%
	ALEASING d.o.o. Ljubljana	49,00%
RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	RAIFFEISEN LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	51,00%
	RAIFFEISEN BANK d.d. Sarajevo, BiH	49,00%
NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana	100,00%
S-LEASING d.o.o. Sarajevo	STEIERMAERKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG, Graz	51,00%
	SPARKASSE BANK d.d. Sarajevo	49,00%
UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	UNICREDIT LEASING S.p.A., Milan	100,00%
VB LEASING d.o.o. Sarajevo	VB LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	100,00%

Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava sa 31.12.2014. godine (u 000 KM)

Dani kašnjenja	Stopa rezervisanja	Iznos potraživanja	Rezerve	Više obračunate izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
0-60	0,05%	23.725	12	1.161	1.173
60-90	5%	35.553	1.778	476	2.254
90-180	10%	489	49	0	49
180-270	30%	936	280	0	280
270-360	50%	0	0	0	0
preko 360	100%	4.673	4.673	0	4.673
UKUPNO		65.376	6.792	1.637	8.429

Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski lizing sa 31.12.2014. godine (u 000 KM)

Dana kašnjenja							Rezerve			
	Stopa rezervisanja za finansijski lizing (pokretne stvari)	Stopa rezervisanja za finansijski lizing (nepokretne stvari)	Iznos potraživanja za pokretne stvari	Iznos potraživanja za nepokretne stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokretne stvari	Za pokretne stvari	Za nepokretne stvari	Više obračunate i izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
0-60	0,50%	0,50%	272.124	23.889	52.861	5.179	264	26	1.177	1.468
60-90	10%	10%	12.834	1.218	1.437	0	144	0	37	181
90-180	50%	50%	3.015	12.832	911	617	456	309	415	1.179
preko 180	100%	75%	4.917	355	4.835	128	4.835	96	27	4.958
preko 360	100%	100%	129	477	129	475	129	475	0	604
UKUPNO			293.019	38.771	60.173	6.399	5.828	906	1.656	8.390

Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja (u 000 KM)

Red. broj	OPIS	31.12.2013		31.12.2014		% rasta 31.12.2014/ 31.12.2013
		Iznos	% u ukupnoj aktivi	Iznos	% u ukupnoj aktivi	
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	41.775	7,23%	25.642	5,14%	-38,62%
2.	Plasmani bankama	15.461	2,67%	21.904	4,39%	41,67%
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto	367.182	63,52%	323.400	64,88%	-11,92%
3a)	potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	446.269	77,20%	375.422	75,32%	-15,88%
3b)	rezerve za gubitke	23.301	4,03%	8.390	1,68%	-63,99%
3c)	odgođeni prihodi po osnovu kamata	55.504	9,60%	43.210	8,67%	-22,15%
3d)	odgođeni prihodi po osnovu naknada	282	0,05%	422	0,08%	49,65%
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	2	0,00%	2	0,00%	0,00%
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	33.783	5,84%	36.093	7,24%	6,84%
5a)	materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	13.696	2,37%	14.449	2,90%	5,50%
5b)	materijalna i nematerijalna imovina -operativnog lizinga	42.375	7,33%	43.520	8,73%	2,70%
5c)	ispravka vrijednosti -vlastita sredstva	5.210	0,90%	5.613	1,13%	7,74%
5d)	ispravka vrijednosti-operativni lizing	17.078	2,95%	16.263	3,26%	-4,77%
6.	Dugoročne investicije	119	0,02%	52	0,01%	-56,30%
7.	Ostala aktiva	119.779	20,72%	91.339	18,33%	-23,74%
7a)	Zajmovi, neto	63.957	11,06%	56.947	11,43%	-10,96%
7a1)	zajmovi (dospjela potraž.+nedospjela glavnica)	71.483	12,37%	65.376	13,12%	-8,54%
7a2)	rezerve za zajmove	7.526	1,30%	8.429	1,69%	12,00%
7b)	zalihe	33.212	5,75%	25.307	5,08%	-23,80%
7c)	ostala aktiva	22.610	3,91%	9.085	1,82%	-59,82%
	UKUPNA AKTIVA	578.101	100,00%	498.432	100,00%	-13,78%
	PASIVA					
9.	Obaveze po uzetim kreditima, neto	520.625	90,06%	451.666	90,62%	-13,25%
9a)	obaveze po kratkoročnim kreditima	65.064	11,25%	35.576	7,14%	-45,32%
9b)	obaveze po dugoročnim kreditima	456.159	78,91%	416.441	83,55%	-8,71%
9c)	unaprijed plaćeni troškovi i naknada	598	0,10%	351	0,07%	-41,30%
10.	Ostale obaveze	21.514	3,72%	12.010	2,41%	-44,18%
	UKUPNO OBAVEZE	542.139	93,78%	463.676	93,03%	-14,47%
11.	Osnovni kapital	90.502	15,66%	41.572	8,34%	-54,07%
12.	Rezerve	8.829	1,53%	10.584	2,12%	19,88%
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-63.369	-10,96%	-17.400	-3,49%	-72,54%
	UKUPNO KAPITAL	35.962	6,22%	34.756	6,97%	-3,35%
	UKUPNO PASIVA	578.101	100,00%	498.432	100,00%	-13,78%
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	65.028	11,25%	118.913	23,86%	82,86%
	Novi otpis (+)	25.562	4,42%	14.104	2,83%	-44,82%
	Naplata (-)	2.091	0,36%	2.966	0,60%	41,85%
	Trajni otpis (-)	88	0,02%	6.871	1,38%	7707,95%
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	88.411	15,29%	123.180	24,71%	39,33%

Prilog 6. Konsolidovani bilans uspjeha (u 000 KM)

Red. broj	OPIS	31.12.2013.		31.12.2014		% rasta 30.12.2014/ 31.12.2013
		Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata	37.801	58,34%	30.046	60,97%	-20,52%
1a)	kamate po finansijskom lizingu	28.741	44,35%	22.308	45,27%	-22,38%
1b)	kamate na plasmane bankama	192	0,30%	388	0,79%	102,08%
1c)	naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	1.718	2,65%	1.374	2,79%	-20,02%
1d)	ostali prihodi po kamatama	7.150	11,03%	5.976	12,13%	-16,42%
2.	Rashodi po kamatama	16.487	25,44%	14.477	29,38%	-12,19%
2a)	kamate na pozajmljena sredstva	16.129	24,89%	14.025	28,46%	-13,04%
2b)	naknade za obradu kredita	358	0,55%	347	0,70%	-3,07%
2c)	ostali rashodi po kamatama	0	0,00%	105	0,21%	0,00%
3.	Neto prihodi od kamata	21.314	32,89%	15.569	31,59%	-26,95%
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	26.997	41,66%	19.233	39,03%	-28,76%
4a)	naknade za izvršene usluge	34	0,05%	49	0,10%	44,12%
4b)	naknade od operativnog najma	11.800	18,21%	11.625	23,59%	-1,48%
4c)	prihodi od prodaje lizing objekta, neto	37	0,06%	24	0,05%	-35,14%
4d)	ostali operativni prihodi	15.126	23,34%	7.535	15,29%	-50,19%
4d1)	prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	1.944	3,00%	2.898	5,88%	49,07%
4d2)	prihodi od opomena	602	0,93%	542	1,10%	-9,97%
4d3)	ostalo	12.580	19,41%	4.092	8,30%	-67,47%
5.	Operativni rashodi	59.947	92,51%	47.773	96,94%	-20,31%
5a)	troškovi plaća i doprinosa	8.537	13,17%	7.743	15,71%	-9,30%
5b)	troškovi poslovnog prostora	12.300	18,98%	14.005	28,42%	13,86%
5c)	ostali operativni rashodi	39.110	60,36%	26.025	52,81%	-33,46%
6.	Troškovi rezervi za gubitke	28.580	44,11%	-327	-0,66%	-101,14%
6a)	troškovi rezervi za gubitke finansijski lizing	22.318	34,44%	-1.230	-2,50%	-105,51%
6b)	troškovi rezervi za gubitke zajam	6.262	9,66%	903	1,83%	-85,58%
7.	Dobit prije poreza	-40.216	-62,06%	-12.644	-25,66%	-68,56%
8.	porez na dobit	442	0,68%	352	0,71%	-20,36%
9.	Neto dobit	-40.658	-62,75%	-12.996	-26,37%	-68,04%

Prilog 7. Rangiranje bilansne sume

31.12.2013					31.12.2014				
Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 31.12. 2013.	Kumul. učešće	Rang	Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 31.12.2014.	Kumul. učešće	Indeks bilansne sume
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	192.559	33,31%	33,31%	1.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	151.699	30,44%	30,44%	79
UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	153.919	26,62%	59,93%	2.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	129.491	25,98%	56,41%	84
VB Leasing d.o.o. Sarajevo	110.709	19,15%	79,08%	3.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	109.281	21,92%	78,34%	99
S-Leasing d.o.o. Sarajevo	53.651	9,28%	88,36%	4.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	56.465	11,33%	89,67%	105
NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	31.545	5,46%	93,82%	5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	25.429	5,10%	94,77%	81
Asa Aleasing d.o.o. Sarajevo	35.718	6,18%	100,00%	6.	Asa Aleasing d.o.o. Sarajevo	26.067	5,23%	100,00%	73
	578.101	100,00%			UKUPNO	498.432	100,00%		86